

MONETÄRA MISSTÄNKLI GGÖRAN DEN I FAMILJEHEMSVÅR DEN

Katarina Jacobsson

Lunds universitet

Familjehem rekryteras med vädjan om att de ska öppna sitt hem och hjärta för ett utsatt barn med löften om ovärderliga relationer och utvecklande erfarenheter. Det är ovanligt att familjehemmen lockas med ensidigt ekonomiska argument. Snarare ska socialtjänsten försäkra sig om att ekonomiska motiv för att ta emot ett barn inte ligger i förgrunden, att man inte ”gör det för pengarna”. Men familjers vardagsekonomi är en högst påtaglig och väsentlig fråga. Från 2023 har SKR höjt arvodesrekommendationerna med den uttalade förhoppningen att socialtjänsten ska kunna rekrytera fler lämpliga familjehem och kanske även kunna stå sig bättre i konkurrensen om familjehemmen i förhållande till de privata konsultföretagen. Samtidigt som merparten av aktörer på familjehemsfältet, såväl professionella som familjehemsföräldrar, betraktar ersättning som en given förutsättning för uppdraget, finns alltså uppfattningen att pengar är ett oanständigt motiv till att vilja ta emot ett barn.

Den ekonomiska sociologen Vivana Zelizer uppmärksammar vårt samhälles utbredda föreställningar om att ekonomiska och intima sfärer är eller bör vara strikt separerade. Det gör familjehemsersättningen särskilt laddad. Mer tillspetsat kan sägas att ”betalt föräldraskap” utgör en moraliskt besvärande kategori som bäddar för en mängd misstänkliggöranden och klander. Familjehemsföräldrarnas motiv kan ifrågasättas av medier, grannar eller professionella: nivån på arvodet och vad det används till (eller inte används till) kan vara föremål för såväl insinuationer som uttryckliga anklagelser.

Denna presentation urskiljer flera typer av monetär misstänksamhet som familjehem möter eller reproducerar, allt från subtilt pedagogiska till explicit skuldbeläggande kommentarer. Med utgångspunkt i Zelizers argument att pengar ofta uppfattas som korrupperande i familje-, släktskaps- och vänskapsrelationer, analyseras hur familjehemsföräldrar lär sig att navigera bland sådana misstankar om stötande ekonomisk vinning genom deras olika möten med webbplatser, socialarbetare och familjehemssammankomster på nätet.

Studien är en del av ett treårigt forskningsprojekt som undersöker hur pengar symboliserar både värdet av god omsorg och en moraliskt laddad aspekt inom familjehemsvården. Materialet består av både dokument (officiella och sociala medier) och intervjuer med familjehemsföräldrar och socionomer.